

YARGITAY

21. HUKUK DAİRESİ

Esas No.	2015/16015
Karar No.	2015/16772
Tarihi:	17.09.2015

<u>İlgili Kanun / Madde</u>
6098 S. TBK. /51

- **İŞ KAZALARINDAN DOĞAN DAVLARDA YETKİLİ MAHKEME**
- **İŞÇİNİN KORUNMASI İLKESİNİN GÖZETİLME ZORUNLULUĞU**
-

ÖZETİ HMK'mn "Haksız Fiilden Doğan Davalarda Yetki" başlıklı 16.maddesine göre haksız fiilden doğan davalarda, haksız fiilin işlendiği veya zararın meydana geldiği yahut gelme ihtimalinin bulunduğu yer ya da zarar görenin yerleşim yeri mahkemesi de yetkilidir.

5521 sayılı Kanun'un 5.maddesinde, bu maddeye aykırı sözleşmenin muteber olmadığı belirtilmek suretiyle yetkinin kesin ve kamu düzenine ilişkin olduğu belirtilmiş ise de iş kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemine ilişkin davalarda HMK'mn 16.maddesinin uygulanma yeri olup olmadığının tartışılması gerekmektedir.

İş Hukuku Yargılama Kurallarının, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Mevzuatının temel prensibi olan "işçinin korunması temel ilkesi" ne uygun düşecek biçimde yorumlanması Anayasa'nın 2.maddesinde tanımını bulan Sosyal Hukuk Devleti'nin gereğidir. 5521 sayılı Kanun'un 5.maddesinde yer alan yetki kuralı ve sözleşme yasağı; işçilerin çalışmalarından doğan alacak ve tazminat haklarını en az giderle ve mümkün olan süratle elde etmelerine ve sözleşmelere işçi aleyhine yetki kuralı konulmasına engel olmaya yönelik olup diğer yasalar ile İşçiler yararına getirilen düzenlemelerin uygulanmasına engel olacak biçimde veya genele yönelik getirilen bir hakkın işçiler yönünden uygulanma imkanını ortadan

kaldırarak biçimde dar yorumlanması doğru değildir.

Davacı, iş kazası sonucu ölümünden doğan maddi tazminatın ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme ilamında belirtildiği şekilde, yetkisizliğine karar vermiştir.

Hükmün, davacılar vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hakimi Muhittin Kırıcı tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tesbit edildi.

Dava, davacılar murisinin iş kazası neticesinde hayatını kaybetmesi nedeniyle davacıların maddi ve manevi tazminat talebine ilişkindir.

Mahkemece, kazanın meydana geldiği yerin Malatya yargı sınırları içerisinde yer almadığı, davacılar murisinin iş yaptığı yerin Doğanşehir ilçesi sınırları içerisinde kaldığı, talep edilen tazminatların davacılar murisinin Doğanşehir ilçesinde yaptığı işten kaynaklandığı, böylece davacı murisinin işi yaptığı yer mahkemelerinin yetkili olduğu gerekçesiyle mahkemenin yetkisizliğine ve talep halinde dosyanın yetkili Doğanşehir Asliye Hukuk (İş) Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

Temyize konu uyuşmazlık, yetkili mahkemenin belirlenmesi noktasında toplanmaktadır.

01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 447/2.maddesine göre "Mevzuatta, yürürlükten kaldırılan 18.6.1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa yapılan yollamalar, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun bu hükümlerin karşılığını oluşturan maddelerine yapılmış sayılır" hükmü gereğince uyuşmazlığın 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 5 ve 15. maddeleri ile 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun yetkiye ilişkin hükümleri doğrultusunda çözüme kavuşturulması gerekir.

HMK'nın "Genel Kural" başlıklı 5.maddesine göre mahkemelerin yetkisi, diğer kanunlarda yer alan yetkiye ilişkin hükümler saklı kalmak üzere, bu Kanundaki hükümlere tabidir. Yetkiye ilişkin hükümleri saklı tutulan Kanunlardan birisi de 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'dur. 5521 sayılı Kanun'un 5. maddesinde "İş Mahkemelerinde açılacak her dava, açıldığı tarihte dava olunanın Türk Medeni Kanunu gereğince ikâmetgâhı sayılan yer mahkemesinde bakılabileceği gibi işçinin işini yaptığı işyeri için yetkili mahkemede de bakılabilir. Bunlara aykırı sözleşmeler muteber sayılmaz" hükmü yer almaktadır. Kanun'un 15. maddesinde ise bu Kanunda sarahat bulunmayan hallerde Hukuk Muhakemeleri Kanunu hükümlerinin uygulanacağı bildirilmiştir. Genel yetki kuralı dışında düzenleme öngörülmemiş olması karşısında, HMK'da yer verilen özel yetkiye ilişkin düzenlemelerin İş Mahkemelerinin yetkisinin belirlenmesinde dikkate alınması gerekmektedir.

HMK'nın "Haksız Fiilden Doğan Davalarda Yetki" başlıklı 16.maddesine göre haksız fiilden doğan davalarda, haksız fiilin işlendiği veya zararın meydana geldiği yahut gelme ihtimalinin bulunduğu yer ya da zarar görenin yerleşim yeri mahkemesi de yetkilidir.

5521 sayılı Kanun'un 5.maddesinde, bu maddeye aykırı sözleşmenin muteber olmadığı belirtilmek suretiyle yetkinin kesin ve kamu düzenine ilişkin olduğu belirtilmiş ise de iş kazasından kaynaklanan maddi ve manevi tazminat istemine ilişkin davalarda HMK'nın 16.maddesinin uygulanma yeri olup olmadığının tartışılması gerekmektedir.

İş Hukuku Yargılama Kurallarının, İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Mevzuatının temel prensibi olan "işçinin korunması temel ilkesi" ne uygun düşecek biçimde yorumlanması Anayasa'nın 2.maddesinde tanımını bulan Sosyal Hukuk Devleti'nin gereğidir. 5521 sayılı Kanun'un 5.maddesinde yer alan yetki kuralı ve sözleşme yasağı; işçilerin çalışmalarından doğan alacak ve tazminat haklarını

en az giderle ve mümkün olan süratle elde etmelerine ve sözleşmelere işçi aleyhine yetki kuralı konulmasına engel olmaya yönelik olup diğer yasalar ile İşçiler yararına getirilen düzenlemelerin uygulanmasına engel olacak biçimde veya genele yönelik getirilen bir hakkın işçiler yönünden uygulanma imkanını ortadan kaldıracak biçimde dar yorumlanması doğru değildir.

1086 sayılı HUMK'un 21 .maddesinde yer almayan ve zarar görene haksız fiilden doğan davasını zararın meydana geldiği yahut gelme ihtimalinin bulunduğu yer ya da yerleşim yeri mahkemesinde açma imkanı veren HMK'mn 16. maddesi 01.10.2011 tarihinde yürürlüğe girmiş olup önceden planlaması veya iradesi olmaksızın zarara uğrayan mağdurun kendi yerleşim yeri mahkemesinde de dava açmak suretiyle hak araması kolaylaştırılmak istenmiştir.

İş Mahkemelerinde açılacak davalarda Özel Kanun niteliğindeki 5521 sayılı Kanun'un yetkiye ilişkin hükümlerinin uygulanma önceliği bulunmakta ise de yine aynı Kanun'un 15. maddesine göre bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde uygulanma yeri olan ve genel Kanun niteliğinde bulunan 6100 sayılı HMK'mn 16. maddesi ile sonradan getirilen ye 01.10.2011 tarihinden itibaren haksız fiil sonucu zarara uğrayanlara haksız fiilden kaynaklanan davalarını yerleşim yeri mahkemelerinde açma imkanı tanıyan hükmün; özel Kanun ile getirilen seçimlik yetkiyi Sosyal Hukuk Devleti'nin gereklerine ve "işçinin korunması temel ilkesi" ne uygun ve karşılaştırmalı hukuktaki benzerlerinde olduğu gibi işçi yararına genişlettiği kabul edilerek HMK'mn 16. maddesinin, 5521 sayılı Kanun'un 5.maddesi ile tanınan seçimlik yetki kuralının yanında (ilaveten) uygulanması gerektiği kabul edilmelidir.

Yetkinin kamu düzenine ilişkin olmadığı hallerde yetki itirazı ancak ilk itiraz olarak ve en geç ilk oturumda davanın esasına girünceye kadar ileri sürülebilir. (H.U.M.K. 187/2) Kesin yetki kuralı bulunmadığı durumlarda, hakim doğrudan (resen) yetkisizlik kararı veremez.

Mahkemece, somut olayda, taraflarca süresinde ve usulüne uygun şekilde yetki itirazı olmadığı halde, re'sen mahkemenin yetkisizliğine karar verilmiştir. Oysa, yetkinin kamu düzenine ilişkin olmadığı, kesin yetki kuralı bulunmadığı ve henüz celse açılmadığı için tarafların ilk itiraz olarak yetki itirazını ileri sürüp sürmeyeceklerinin belli olmadığı gözetilerek davanın görülmesine devam edilmesi yerine, kazanın meydana geldiği yerin Malatya yargı sınırları içerisinde yer almadığı, davacılar murisinin iş yaptığı yerin Doğanşehir ilçesi sınırları içerisinde kaldığı gerekçesiyle mahkemenin yetkisizliğine ve Doğanşehir Asliye Hukuk Mahkemesinin yetkili olduğuna karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir.

Diğer taraftan, somut olayda, dosyada bulunan belgelere ve UYAP'taki taraf adres ve tebligat bilgilerine göre, davalı şirketin adresi Yakınca Malı. Özsan Sanayi Yeşilyurt/MALATYA olup, bu durumda davacı seçimlik hakkım kullanarak, davalının ikametgah mahkemesinde dava açabilir. Mahkemece, davalının ticaret sicil kaydı celbedilmeden aksi düşünce ile yetkisizlik karan verilmesi ayrıca usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davacılar vekilinin bu yönü amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, temyiz harcının istek halinde davacılar iadesine 17.09.2015 gününde oybirliği ile karar verildi